voorstel

Zwolle

Raadsbrief

Datum 27 oktober 2026

Onderwerp Overbruggingsscenario's opvang vluchtelingen Meeuwenlaan 1 februari - 1 juni 2027

Versienummer 1

Portefeuillehouder Arjan Spaans

Samenvatting
Op 28 september 2026 heeft uw raad ingestemd met de aanwijzing van de kavel op Voorsterpoort Woonboulevard als tijdelijke opvanglocatie voor de bewoners van de Meeuwenlaan. Deze locatie dient als overbrugging tussen de sluiting van de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan en de opening van de nieuwe opvanglocatie in De Tippe. Volgens de huidige planning kan de tijdelijke opvanglocatie op Voorsterpoort echter niet vóór 1 juni 2027 in gebruik worden genomen. Hierdoor ontstaat een overbruggingsperiode van vier maanden tussen 1 februari en 1 juni 2027. Het college heeft verschillende scenario's onderzocht om deze periode te overbruggen. Daarbij is gekeken naar spreiding van bewoners over opvanglocaties elders in Nederland, tijdelijke opvang op andere locaties binnen Zwolle en de regio en tijdelijke verlenging van de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan.

Uit dit onderzoek is gebleken dat de tijdelijke verlenging van de Meeuwenlaan de meest zorgvuldige oplossing is voor de overbruggingsperiode. Dit wijkt af van de afspraak die bij opening van deze opvanglocatie met de omgeving is gemaakt. Deze afspraak is dat de opvanglocatie uiterlijk op 1 februari 2027 zou sluiten. Het tijdelijk verlengen van de Meeuwenlaan is geen eenvoudig besluit. Er is een evenwichtige afweging van alternatieven, belangen en uitvoerbaarheid gemaakt. Bewoners van de Kamperpoort zijn actief betrokken bij het verkennen van mogelijke oplossingen. Hun inbreng heeft geleid tot aanvullende afspraken binnen het gekozen scenario. De verlenging wordt beperkt tot de strikt noodzakelijke periode van vier maanden, de uitstroom van statushouders wordt waar mogelijk versneld en gemeente en COA hebben afgesproken dat eventuele nieuwe instroom gedurende deze periode alleen uit gezinnen zal bestaan.

In deze raadsbrief informeren we u over de bevindingen van dit onderzoek, de opbrengsten van het participatieproces en het collegebesluit om de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan tijdelijk te verlengen.

Bijlagen
Bijlage 1 – Participatieverslag
Bijlage 2 – Brief ‘Tekorten in de asielopvang’, Ministerie van Justitie en Veiligheid, d.d. 12 oktober 2026

Openbaarheid
☒ Openbaar
☐ Geheim

Datum 27 oktober 2026

Wij stellen u voor kennis te nemen van:

1. Het besluit van het college van burgemeester en wethouders om de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan tijdelijk te verlengen tot 1 juni 2027.
2. De maatregelen om de uitstroom van statushouders uit de Meeuwenlaan waar mogelijk te versnellen in Zwolle en de betrokken regiogemeenten.

Datum 27 oktober 2026

Inleiding
Op 28 september 2026 heeft uw raad ingestemd met de aanwijzing van de kavel op Voorsterpoort Woonboulevard als tijdelijke opvanglocatie voor de bewoners van de Meeuwenlaan. Deze locatie dient als overbrugging tussen de sluiting van de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan en de opening van de nieuwe opvanglocatie in De Tippe. Ondanks alle inzet van gemeente en COA blijkt het niet mogelijk om de tijdelijke opvanglocatie op Voorsterpoort vóór 1 februari 2027 in gebruik te nemen. De huidige planning gaat uit van ingebruikname per 1 juni 2027. Daardoor ontstaat een periode van vier maanden waarvoor een overbruggingsoplossing noodzakelijk is. Toen de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan in 2023 werd geopend, is met de omgeving afgesproken dat de locatie uiterlijk op 1 februari 2027 zou sluiten.

Die afspraak is steeds uitgangspunt geweest. Tegelijkertijd staat Zwolle voor de verantwoordelijkheid om te zorgen voor een humane, uitvoerbare en zorgvuldige opvangoplossing voor de huidige bewoners van de opvanglocatie op de Meeuwenlaan. Het college onderkent dat bewoners van de Kamperpoort hun verwachtingen hebben gebaseerd op de afspraak dat de opvanglocatie uiterlijk op 1 februari 2027 zou sluiten. Juist daarom is kritisch gekeken naar alternatieve oplossingen.

Kader

- Nota lange termijn aanpak opgave vluchtelingen 2023-2027 (Raadsbesluit 27-11-2023);
- Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (Spreidingswet, van kracht sinds februari 2024);
- Capaciteitsraming, provinciale opvangopgave en indicatieve verdeling per gemeente 2026
- Toezichtsbrief Spreidingswet Zwolle
- Collegebesluit tijdelijke opvanglocatie d.d. 1-09-2026
- Raadsbesluit tijdelijke opvanglocatie d.d. 28-09-2026
- Coalitieakkoord Zwolle 2026-2030
- Brief ‘Tekorten in de asielopvang’, Ministerie van Justitie en Veiligheid, d.d. 12 oktober 2026 (Bijlage 2)

Beoogd effect
Met dit besluit wordt er een zorgvuldige en uitvoerbare overbrugging gerealiseerd tussen de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan en de tijdelijke opvanglocatie op Voorsterpoort. Daarbij is gezocht naar een evenwicht tussen de belangen van bewoners van de Kamperpoort, de belangen van bewoners van de Meeuwenlaan, de wettelijke opvangverantwoordelijkheid van Zwolle, de uitvoerbaarheid voor het COA en de financiële en organisatorische haalbaarheid van de gekozen oplossing.

Het college realiseert zich dat hierbij geen perfecte oplossing beschikbaar is. De tijdelijke verlenging van de Meeuwenlaan wordt daarom beschouwd als de meest verantwoorde, uitvoerbare en humane oplossing voor de beperkte overbruggingsperiode van vier maanden.

Argumenten
Voor de periode tussen 1 februari 2027 en 1 juni 2027 zijn drie scenario's onderzocht:
1. Spreiding van bewoners over opvanglocaties elders in Nederland.
2. Tijdelijke opvang op andere locaties binnen Zwolle of de regio.

3. Tijdelijke verlenging van de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan.

Bij de beoordeling van deze scenario's is gekeken naar uitvoerbaarheid, beschikbaarheid van opvangcapaciteit, maatschappelijke gevolgen, continuïteit voor bewoners en de belangen van omwonenden.

1.1 Tijdelijke verlenging van de Meeuwenlaan is de meest zorgvuldige oplossing voor de overbruggingsperiode

Voor de overbruggingsperiode tussen het aflopen van de bestuursovereenkomst voor de regionale opvanglocatie aan de Meeuwenlaan en de opening van de tijdelijke opvanglocatie op Voorsterpoort per 1 juni 2027 zijn verschillende scenario's onderzocht. Daarbij zijn zowel alternatieve opvangmogelijkheden binnen en buiten Zwolle als een tijdelijke verlenging van de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan bekeken. Uit dit onderzoek blijkt dat een tijdelijke verlenging van de Meeuwenlaan de meest haalbare en uitvoerbare oplossing biedt voor de overbruggingsperiode. Uit gesprekken met de ontwikkelcombinatie is gebleken dat de tijdelijke verlenging van de opvang van statushouders en asielzoekers op de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan tot 1 juni 2027 de ontwikkeling van de permanente woningbouw op deze locatie niet in de weg zit. Dit is vanwege de gefaseerde sloop van de panden door de ontwikkelcombinatie. Een verlenging na juni 2027 zit deze ontwikkeling wel in de weg. Vanwege de grote druk op de woningmarkt wordt er door het college voor gekozen de ontwikkeling van permanente woningbouw niet te vertragen. Daarom is van verdere verlenging na juni 2027 geen sprake. Met de ingebruikname van de opvanglocatie op Voorsterpoort per 1 juni 2027, zal per die datum de opvang op de Meeuwenlaan beëindigd zijn. Het COA heeft daarna maximaal 1 maand tot 1 juli 2027 om het pand op te leveren aan de ontwikkelcombinatie.

1.2 Spreiding van bewoners over Nederland is niet uitvoerbaar

Dit scenario is onderzocht met het COA. Het COA heeft aangegeven dat de landelijke opvangcapaciteit onder druk staat en dat onvoldoende opvangplaatsen beschikbaar zijn om de bewoners van de Meeuwenlaan tijdelijk elders onder te brengen. Recentelijk heeft de burgemeester een brief ontvangen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid waarin de minister van Asiel en Migratie de gemeente met klem en direct vraagt bij te dragen aan onder andere het voorkomen van sluitingen van opvanglocaties en aan het versneld huisvesten van statushouders. Met het sluiten van de Meeuwenlaan op 1 februari 2027 zou het college ingaan tegen dit dringende verzoek vanuit het Rijk. Daarnaast zou dit scenario grote gevolgen hebben voor bewoners die inmiddels gekoppeld zijn aan Zwolle of de regio. Onderwijs, werk, dagbesteding, begeleiding en sociale contacten zouden hierdoor worden onderbroken. Ook zouden de resultaten van voorinburgering en begeleiding die de afgelopen jaren zijn opgebouwd grotendeels verloren gaan.

1.3 Alternatieve opvanglocaties binnen Zwolle en de regio bieden onvoldoende perspectief

Er is onderzocht of opvang tijdelijk elders binnen Zwolle of binnen de samenwerkende regiogemeenten georganiseerd kan worden. Zowel ambtelijk als bestuurlijk is hierover overleg gevoerd met de gemeenten Dalfsen, Staphorst, Steenwijkerland en Zwartewaterland. Daarbij is gekeken naar bestaande opvangcapaciteit, tijdelijke locaties en mogelijkheden om bewoners tijdelijk over te nemen. De betrokken gemeenten hebben constructief meegedacht en verschillende mogelijkheden verkend. Deze verkenningen hebben echter niet geleid tot concrete

opvangcapaciteit van de benodigde omvang voor circa 300 bewoners. Ook alternatieven zoals opvang in hotels en op boten zijn onderzocht. Daarbij bleek slechts een beperkt aantal hotelplaatsen beschikbaar. Deze alternatieven bieden onvoldoende capaciteit en sluiten bovendien minder goed aan bij de behoefte aan continuïteit, begeleiding, onderwijs en dagbesteding.

1.4 Input vanuit de omgeving is actief betrokken bij de uitwerking

Het college realiseert zich dat bij de opening van de opvanglocatie op de Meeuwenlaan in 2023 met bewoners van de Kamperpoort is afgesproken dat de opvanglocatie uiterlijk op 1 februari 2027 zou sluiten. Een tijdelijke verlenging wijkt af van deze afspraak. Juist daarom zijn bewoners actief betrokken bij het onderzoek naar mogelijke oplossingen. In het participatietraject is meerdere keren gesproken met de klankbordgroep Meeuwenlaan, is een inloopbijeenkomst georganiseerd, zijn reacties opgehaald via formulieren en e-mail en hebben bestuurlijke gesprekken plaatsgevonden met vertegenwoordigers uit de wijk. Uit deze participatie kwam een genuanceerd beeld naar voren. Een deel van de wijkbewoners vindt dat de oorspronkelijke afspraak moet worden nagekomen. Andere bewoners wezen juist op het belang van continuïteit voor de huidige bewoners van de opvanglocatie, in het bijzonder voor gezinnen en schoolgaande kinderen. Daarnaast was er een groep bewoners die een tijdelijke verlenging bespreekbaar vond, mits aanvullende afspraken zouden worden gemaakt.

1.4.1 Vanuit de omgeving zijn aanvullende suggesties meegegeven als onderdeel van tijdelijke verlenging Meeuwenlaan

Vanuit een deel van de bewoners zijn suggesties gedaan om de gevolgen van een tijdelijke verlenging voor de omgeving zoveel mogelijk te beperken. Daarbij werden onder meer genoemd:

- geen nieuwe instroom gedurende de overbruggingsperiode;
- versnelling van de uitstroom van statushouders;
- beperking van de verlenging tot de strikt noodzakelijke periode;
- bijzondere aandacht voor gezinnen en kinderen.

Deze suggesties zijn onderzocht en blijken deels uitvoerbaar.

Het COA heeft aangegeven dat een volledige instroomstop niet haalbaar is gezien de landelijke druk op de opvangketen. De brief d.d. 12 oktober 2026 van het ministerie van Justitie en Veiligheid bevestigt dit beeld. Versnelling van de uitstroom van statushouders blijkt wel gedeeltelijk mogelijk. Daarom wordt samen met woningcorporaties, regiogemeenten en andere partners onderzocht hoe bewoners sneller kunnen doorstromen naar passende huisvesting. Daarbij worden ook mogelijkheden voor uitruil tussen gemeenten verkend om een betere koppeling te maken tussen woningaanbod en wachtende statushouders. Daarnaast hebben gemeente en COA afgesproken dat eventuele nieuwe instroom gedurende de overbruggingsperiode alleen uit gezinnen zal bestaan. Het COA heeft aangegeven ruimte te zien om deze afspraak gedurende de overbruggingsperiode vorm te geven. Daarmee leidt de inzet op doorstroming van statushouders niet tot minder bewoners op de Meeuwenlaan, maar sluit de afspraak met het COA wel aan bij de aandacht die tijdens het participatieproces vanuit bewoners is gevraagd voor de positie van kinderen en gezinnen.

1.5 Tijdelijke verlenging van de Meeuwenlaan is de meest humane oplossing voor de bewoners van de opvanglocatie

Een tijdelijke verlenging van de Meeuwenlaan betekent voor de bewoners van de opvanglocatie dat zij binnen een periode van vier maanden niet eerst naar een andere locatie hoeven te verhuizen, om vervolgens weer naar de nieuwe opvanglocatie op de Voorsterpoort te verhuizen. Het voorkomt dat de bewoners weer opnieuw moeten wennen aan een andere woonomgeving en gebruik kunnen blijven maken van de voorzieningen waar zij reeds bekend mee zijn. Dit biedt meer stabiliteit, zekerheid en rust voor de bewoners.

1.6 Met het gekozen scenario blijft Zwolle gedeeltelijk invulling geven aan de Spreidingswet

Zwolle heeft op grond van de Spreidingswet een wettelijke opvangopgave van 656 opvangplaatsen, waarvan 42 plaatsen voor alleenstaande minderjarige vreemdelingen. Momenteel vangt Zwolle 345 personen op, waarvan 300 personen op de Meeuwenlaan. Daarmee voldoet Zwolle nog niet aan de wettelijke opvangverplichting. Op 9 april en 26 mei 2026 heeft Zwolle hierover brieven ontvangen van het Ministerie van Justitie en Veiligheid. Daarbij is aangegeven dat Zwolle zich bevindt op trede 2 van de interventieladder binnen het interbestuurlijk toezicht. Het beëindigen van de opvang aan de Meeuwenlaan zonder alternatief zou de bijdrage van Zwolle aan de wettelijke opvangopgave verder verminderen en het risico op verdere interventies vergroten. De van het Ministerie van Justitie en Veiligheid ontvangen brief d.d.12 oktober 2026 benadrukt de ernst van de situatie. Met het gekozen scenario blijft Zwolle gedurende de overbruggingsperiode gedeeltelijk invulling geven aan haar wettelijke verantwoordelijkheid om opvang te bieden aan vluchtelingen.

1.7 Integrale afweging van het college

Het college realiseert zich dat de voorgestelde tijdelijke verlenging spanning oproept met de afspraak die bij de opening van de opvanglocatie met de omgeving is gemaakt. In het onderzoeken van de verschillende overbruggingsscenario’s zijn de belangen van bewoners van de Kamperpoort, de belangen van bewoners van de opvanglocatie, de wettelijke opvangverantwoordelijkheid van Zwolle, de uitvoerbaarheid voor het COA en de maatschappelijke gevolgen van verplaatsing integraal afgewogen. Het college kiest daarom om de Meeuwenlaan tijdelijk te verlengen tot 1 juni 2027 samen met de aanvullende afspraken over uitstroom en instroom.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

Voor de uitwerking van het overbruggingsscenario is meerdere keren gesproken met de klankbordgroep Meeuwenlaan. Daarnaast zijn bewoners van de Kamperpoort uitgenodigd om tijdens een inloopbijeenkomst, via formulieren en per e-mail hun zorgen, ideeën en aandachtspunten met de gemeente te delen. De reacties laten zien dat de meningen verdeeld zijn. Tegelijkertijd blijkt uit de gesprekken dat veel bewoners begrip hebben voor de complexiteit van de situatie en dat er breed aandacht is gevraagd voor de positie van gezinnen en schoolgaande kinderen. De opgehaalde aandachtspunten zijn betrokken bij de uiteindelijke afweging voor het overbruggingsscenario en hebben mede geleid tot de aanvullende afspraken over uitstroom, instroom en de maximale duur van de verlenging. Het volledige participatieverslag is als bijlage toegevoegd aan deze beslisnota.

Communicatie
De klankbordgroep Meeuwenlaan is op 26 oktober jl., voorafgaand aan de besluitvorming, geïnformeerd over het voorstel dat aan het college is voorgelegd. Bewoners van de Kamperpoort, overige belanghebbenden en bewoners van de opvanglocatie worden geïnformeerd over het genomen besluit, de onderbouwing daarvan en het vervolgproces. Daarbij wordt nadrukkelijk ingezet op toegankelijke, zichtbare en transparante communicatie.

Duurzaamheid
Met de tijdelijke verlenging van de Meeuwenlaan wordt gebruikgemaakt van een locatie die reeds operationeel is. Daarmee wordt voorkomen dat voor een periode van vier maanden nieuwe tijdelijke voorzieningen moeten worden ingericht of dat bewoners meerdere keren moeten verhuizen. Hierdoor wordt zorgvuldig omgegaan met beschikbare middelen, capaciteit en voorzieningen.

Financiën
De tijdelijke verlenging van de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan past binnen de bestaande financiële afspraken tussen gemeente en COA. De decentralisatie-uitkering via het gemeentefonds die samenhangt met de beschikbare opvangcapaciteit blijft beschikbaar. Voor de uitvoering van dit besluit worden geen aanvullende budgetten gevraagd aan de gemeenteraad.

Risico's

1. Vertraging van de realisatie van Voorsterpoort en netcongestie
   De planning is gericht op ingebruikname van de tijdelijke opvanglocatie op Voorsterpoort per 1 juni 2027. Vertraging in procedures, vergunningverlening of uitvoering kan gevolgen hebben voor deze planning. Gemeente en COA monitoren de voortgang actief en zetten in op het voorkomen van verdere vertraging. Er is een risico dat de benodigde elektriciteitsaansluiting niet of niet tijdig kan worden gerealiseerd. Als de aansluiting niet direct bij oplevering geleverd kan worden, kan COA de stroom met inzet van alternatieve middelen (bijv. batterijen, waterstof, zonnepanelen) organiseren. Ook vindt er overleg plaats met omliggende organisaties of cable pooling (oftewel: energie delen) een mogelijkheid is. Deze alternatieve middelen lijken voldoende mogelijkheden te bieden om dit risico te ondervangen.

2. Afbreuk vertrouwen en draagvlak
   De tijdelijke verlenging wijkt af van een eerder gemaakte afspraak met de omgeving. Dit kan leiden tot verminderd vertrouwen in de gemeente. Daarom zet het college in op maximale transparantie, actieve communicatie en blijvende betrokkenheid van bewoners.

3. De uitstroom van statushouders verloopt minder snel dan beoogd
   De mogelijkheden voor uitstroom blijven afhankelijk van beschikbare woningen, passende toewijzing door woningcorporaties en capaciteit binnen de betrokken organisaties. Gemeente, corporaties en regiogemeenten blijven daarom actief zoeken naar mogelijkheden om de uitstroom waar mogelijk te versnellen.

Vervolg
De bewoners van de Kamperpoort en van de opvanglocatie op de Meeuwenlaan worden geïnformeerd over het besluit en de vervolgstappen.

Datum 27 oktober 2026

De benodigde procedures voor de tijdelijke verlenging van de opvanglocatie aan de Meeuwenlaan worden gestart, waaronder het aanvragen van vergunningen en het verlengen van de bestuursovereenkomst tussen gemeente en COA. Daarnaast worden nadere afspraken gemaakt met woningcorporaties, regiogemeenten en andere betrokken partners over het versnellen van de uitstroom van statushouders.

Vanuit de participatie met de bewoners van de Kamperpoort zijn een aantal aandachtspunten en zorgen meegegeven rondom afval in de openbare ruimte en verkeersveiligheid. Deze punten zijn bekend en de gemeente heeft de afgelopen periode al verschillende acties in gang gezet. Deze inspanningen lopen nog steeds door.

We blijven met de omgeving, waaronder de klankbordgroep Meeuwenlaan, en de raad in contact via bestaande kanalen om hen op de hoogte te houden van de voortgang, planning en gemaakte afspraken.

Deze overbruggingssituatie onderstreept het belang van een meer structurele aanpak van de opvangopgave. Het college werkt samen met het COA, regiogemeenten en andere partners toe naar meer langetermijnaanpak en tijdige afspraken over opvangcapaciteit en locaties. Daarmee wordt de afhankelijkheid van tijdelijke noodmaatregelen verminderd en kunnen vergelijkbare situaties in de toekomst zoveel mogelijk worden voorkomen. Een eerste uitwerking daarvan is het gesprek met de raad over hoe te komen tot nieuwe opvanglocaties, zoals opgenomen in het coalitieakkoord. De beoogde planning hiervan is februari-maart 2027.

Openbaarheid
Deze raadsbrief en alle bijlagen zijn openbaar.

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer